

Καρποκράτης

Ο Καρποκράτης ήταν αλεξανδρινός καθηγητής φιλοσοφίας, γνωστικιστής-αντινομιστής που έζησε και έδρασε στις αρχές του 2ου αιώνα μ.Χ. Δίδαξε στην Αλεξάνδρεια Πλατωνική φιλοσοφία από την οποία και επηρεάστηκε. Παντρεύτηκε την Αλεξάνδρεια από τη Σάμη της Κεφαλονιάς κι απέκτησε ένα γιο, τον Επιφάνη, ο οποίος υπήρξε και συνεχιστής του.

Δίδαξε στην Αλεξάνδρεια μεταξύ 120 και 140. Γύρω του άνθισε ένας Γνωστικός κύκλος που φαίνεται ότι άσκησε μία θαρραλέα κοινωνιολογική διδασκαλία με στοιχεία κοινοκτημοσύνης μαζί με μερικά τολμηρά συμπεράσματα που αντλήθηκαν από τη θεωρία της αναγέννησης. Η θεωρία οδήγησε σε άθλιες κακοδοξίες από την πλευρά του Επιφάνιου¹, ο οποίος αντέγραψε, χωρίς να καταλαβαίνει τίποτα, τα επιχειρήματα του Ειρηναίου ενάντια στο δόγμα της μετενσάρκωσης.

Ο ίδιος ο Ειρηναίος όμως αναγνώρισε την ηθική ορθότητα των Καρποκρατικών, αν και καταδίκασε το δόγμα τους ως ικανό να οδηγήσει σε παρέκκλιση.

Η φιλοσοφική κατάρτιση και η παιδεία του Καρποκράτη τον έφεραν εγγύτερα στον Πλατωνισμό, τον Νεοπλατωνισμό και στον Πυθαγορισμό, ενώ συγχρόνως τον απομάκρυναν από τις αυστηρές ιουδαϊκές διατάξεις. Η διδασκαλία του περιελάμβανε ένα μεγάλο σύνολο από στοιχεία, γνωστικά, χριστιανικά και φιλοσοφικά.

¹ Υπενθυμίζουμε ότι οι Ιππόλυτος, Τερτυλιανός, Επιφάνιος Σαλαμίνας, Κλήμης, Ωριγένης, Ειρηναίος κ.α. ήσαν πολέμιοι του Γνωστικισμού, αλλά από αυτούς τον γνωρίσαμε πιο καλά.